

Bohoslužby v Zábřehu 21.listopadu 2021

J 18,33-37

Milé sestry, milí bratři, co myslíte, potřebujeme dnes krále? Pravda, tato otázka zní podivně, vždyť doba monarchie už dávno minula a jsme rádi, že máme systém, který máme. Král je dnes svým způsobem přežitek, zařadili bychom ho spíše do pohádek nebo světa, který je dávno překonán. Na druhou stranu mi tato otázku vůbec od věci nepřijde. Když půjdeme ke kořenům hledání krále v Božím lidu, najdeme touhu po jasné autoritě, která povede lid do bitev. A když nebudou bitvy, tak do jiných bojů, zápasů. Když se bavíme o králi, asi je dobré nyní nemyslet na různé postavičky z pohádek na různé monarchie minulosti, ale soustředit se právě na to, jakou roli hrála v životě lidí jejich autorita. Co to znamenalo, že byl jasně daný někdo, ke komu lze vzhlížet s úctou a očekáváním?

V Ježíšově době se Boží lid nacházel v docela zvláštní situaci. Krále měl i neměl, protože Herodes byl sice vládcem, ale ne tak docela autoritou. Spíš se nacházel v roli správce, mohl být vnímán i jako někdo, kdo představuje vládu jakéhosi utlačovatele, kdo stojí proti lidu. Podobně jako tomu bylo třeba kdysi v dávných dobách v Egyptě, kdy nad lidem stál král, ale rozhodně tento král nebyl někým, kdo by se obětoval pro svůj lid, kdo by mu šel příkladem, kdo by ho vedl obrazně řečeno k dobré pastvině. Autoritou mohl být i velekněz, ten však obraz krále také spíš vzdáleně připomínal, než že by mohl plnit roli jasné autority pro svůj lid. Skutečný král byl spíše otázkou očekávání, připomínkou legend, vzpomínek na slavnou minulost, která by se snad mohla jednou vrátit. Situace, ve které Boží lid existoval, tak velmi nahrávala různým týpkům, kteří se snažili lid strhnout a vést, snažili se mu být zaslíbeným králem.

Doba očekávání, vědomí toho, že člověk žije v jakémsi vládním provizoriu, působí, že do příchodu toho, který vše změní, vkládá člověk mnoho svých nadějí, o jejichž reálnosti příliš nepřemýšlí. Zkušenost toho, že král není autoritou, že místo spolehlivého vedení smysluplnou cestou se motá na místě a působí spíš chaos, vnáší do mysli člověka pocit, že ho vystřídá někdo, kdo bude přesným opakem, bude jakýmsi supermanem, který má recept na všechno, všechno zařídí a vyjedná, po člověku samotném pak nebude nic chtít. Zkušenost nepředstavitelně špatného vládce vede k očekávání vládce nереálně dobrého.

Střet různých očekávání a skutečnosti můžeme sledovat ve chvíli, kdy je Ježíš vydán do rukou

Piláta, aby ho soudil a odsoudil. Pilát sám není král, je si vědom toho, že je správcem autority v zemi, kde tato autorita moc příznivě braná není. Snad díky tomu zůstává poněkud nad věcí, jak se dnes říká. Myslím, že z velikonočního příběhu je celkem patrné, že v Ježíši rozhodně nevidí svou konkurenci, nevidí někoho, kdo by otřásl jeho pozicí. Otázka, je-li Ježíš králem ho sice zaráží. Moc této problematice nerozumí a hledá nějaké vysvětlení. A kupodivu se mu nějaké vysvětlení dostává. Osobně myslím, že v rozhovoru, který s Ježíšem vede, se dozvídá, co potřebuje. Má o tom své mínění, to jistě, ale nebál se ptát, neodmítal hledat, jaká je skutečnost. Jedná se o úžasnou vlastnost, dobrý postoj, který může být pro nás inspirující. Možná by mnoho věcí v našich životech vypadalo jinak, kdyby místo rychlých soudů dostávalo prostor hledání toho, jak se věci mají. Toto Pilátovo hledání se tak nachází v protikladu s postojem Ježíšových skutečných soudců.

Ježíš před Pilátem netají, že je králem. Když Pilátovi odpovídá, že jeho království není z tohoto světa, zdá se to být jakési vysvětlení, proč jako král moc nevypadá. Ovšem slova o původu Ježíšova království nemusejí být odpovědí na to, zda je králem. Pilát položil dvě otázky. Jsi král? A potom se také ptal, čím ses provinil? Ježíš tak nedává jednoduchou odpověď na to, jestli je nebo není král, ale že důvod, proč stojí před soudcem, proč jej jeho vlastní lid zrazuje, spočívá v zakotvení jeho království. Jaká je tvá vina Ježíši? Je v tom, že nejsi král jako mnozí jiní králové. Nejsi podle našich představ! Čekali jsme trochu něco jiného. V tomto rozhovoru Piláta s Ježíšem se tak setkávají dva různé světy.

Ježíš zmiňuje, že kdyby byl král tak jako třeba Herodes, došlo by jistě k nějaké té bitce mezi jeho učedníky a strážemi. Učedníci by přeci chránili svého krále zbraněmi tohoto světa. Takto často také my sami přemýšlíme. Je třeba se bít, je třeba hájit pravdu, bojovat za ni všemi dostupnými prostředky. Jenže nějak zaniká, že tyto prostředky svému účelu moc neposlouží. Spíš naopak. Snaha prokázat, že Bůh má pravdu, že jeho jméno je nedotknutelné, prostředky mocenskými, o této pravdě a Boží svatosti nikoho nepřesvědčí. Možná pár jedincům zvedne sebevědomí, možná pomůže tomu, že si připsíme nějakou zásluhu s tím, že jsme pro věc udělali, co se dalo. Výsledek to ale nepřinese. Zapíchnout ty, kdo se nechtějí stát křesťany, stejně jako dnes vláčet po soudech ty, kdo se Ježíši posmívají, opravdu nikam nevede. Není to způsob, jakým Ježíš prosazuje své království na této zemi. Není to způsob, jakým chce kralovat.

Sami učedníci si museli projít otázkou, co pro ně znamená, že Ježíš je jejich králem. Ta otázka je aktuální i pro nás. Na rozdíl od velekněží či davu před Pilátovým palácem, se Ježíše nezřekli, jeho Mesiášství neviděli jako zločin. Co se stalo? Čím je Ježíš přesvědčil? Pozornost se obrací opět k jednání Piláta, protože na něm je to také trochu poznat. Ježíš říká, že přišel, aby vydal svědectví pravdě. Jeho kralování nespočívá v malování krásných kulis, ve stavbě potěmkinovských vesnic, ale v odhalování pravdy. Ukazuje věci takové, jaké jsou. Dává nahlížet pod povrch. Pilát se po pravdě pídil a našel ji tak, že se ptal přímo Ježíše, kdo je, jak se

věci mají. Nádherný příklad. Nejen se ptát, ale ptát se přímo Ježíše, čerpat poznání pravdy od něj, to je důležitý krok v jeho přijetí za krále. Uvědomit si to celkem dobře můžeme na příkladu apoštola Petra. V Getsemane tasil meč. Takto chtěl Ježíši posloužit. Ochránit jeho život, jeho nedotknutelnost. Ovšem Ježíš to nechtěl. Místo toho za pár dní Petrovi říká, aby přijal jeho Ducha, aby se stal nástrojem zvěstujícím odpuštění hříchů, aby se stal pastýřem Ježíšových ovcí a beránků. Toto je věc, kterou může svému králi posloužit. Stává se svědkem jeho díla, přináší jeho vítězství do lidských srdcí nikoliv silou moci, ale silou lásky a odpuštění. Toto je slovo i pro nás. Je-li Ježíš králem, měli bychom se ptát, zda je také naším králem. Zda i my se rozhodneme místo mávání mečem jít cestou služby, cestou zvěsti evangelia.

Otázka po králi je aktuální i dnes. I když tuto potřebu nahlas nikdo moc nevysloví, v podstatě po nějakém tom králi pořád toužíme. Toužíme po osobnosti, která naplní naše naděje, očekávání, něco udělá s našimi životy. Nabízí se jen otázka, v čem to očekávání tkví? Kde toužíme po nějaké změně? Hledáme krále, který bude z tohoto světa. Jsme ochotni se kvůli němu rozhádat s přáteli, postavit proti mnoha bližním. Jsme ochotni jednat podle, nesportovně, jen proto, aby na trůnu seděl někdo, kdo splní naše představy. Takového krále si kdysi vybral i Boží lid. O hlavu větší než ostatní, silný, nebojácný válečník, který to těm Pelištejcům konečně nandal. Výběr dle našeho gusta. Výsledky ovšem nic moc. Místo moudrosti vzteklé házení oštěpem po domnělém soku při výbuchu nepřítelů. Ale jinak to byl svého času borec. Podruhé to vzal do svých rukou Hospodin a ukázal na jeden rozdíl. Zapomeňte na původ, reference, vlastní odhad. To důležité je uvnitř a vidí to jen Bůh. Jak je to případné, když člověk hledá svého krále. I dnes můžeme vybírat hrdiny, kteří to těm starým nepřítelům nandají. Už ne mečem, či kanóny, máme dnes zcela jiné zbraně. Máme hrdiny, kteří slíbí pečené holuby až do úst. Ale také možnost hledat ještě jiného krále a tomu se odevzdat. Dost jistě nám toho nedá moc na obnovu fasád jinak prohnílych ruin. Asi také řekne, že spása není možná bez oběti, prosperita bez přiložené ruky k dílu a svoboda bez přijetí zodpovědnosti i za druhé. Vykoleduje si označení blázna. Když mu ale uvěříme, když mu dáme prostor, poznáme, že je ten, kdo má pravdu, kdo opravdu ví, co je dobré, co je pro nás samotné důležité. Potřebujeme krále, který je stejně nad věcí jako Pilát. Jen s tím rozdílem, že mu nejsme lhostejní, ale je nad věcí, protože jeho smýšlení není podle vzorců našeho světa. Potřebujeme najít Ježíše jako krále, ke kterému smíme v úctě vzhlížet a nechat se jím inspirovat ve svém vlastním jednání.

Pane Ježíši, odpusť, že tě někdy odmítáme, protože nám přijdou tvé cesty podivné. Pomoz nám najít ve tvém jednání inspiraci i pro naše životy, pomoz nám hledat tvou pravdu.

Amen.